

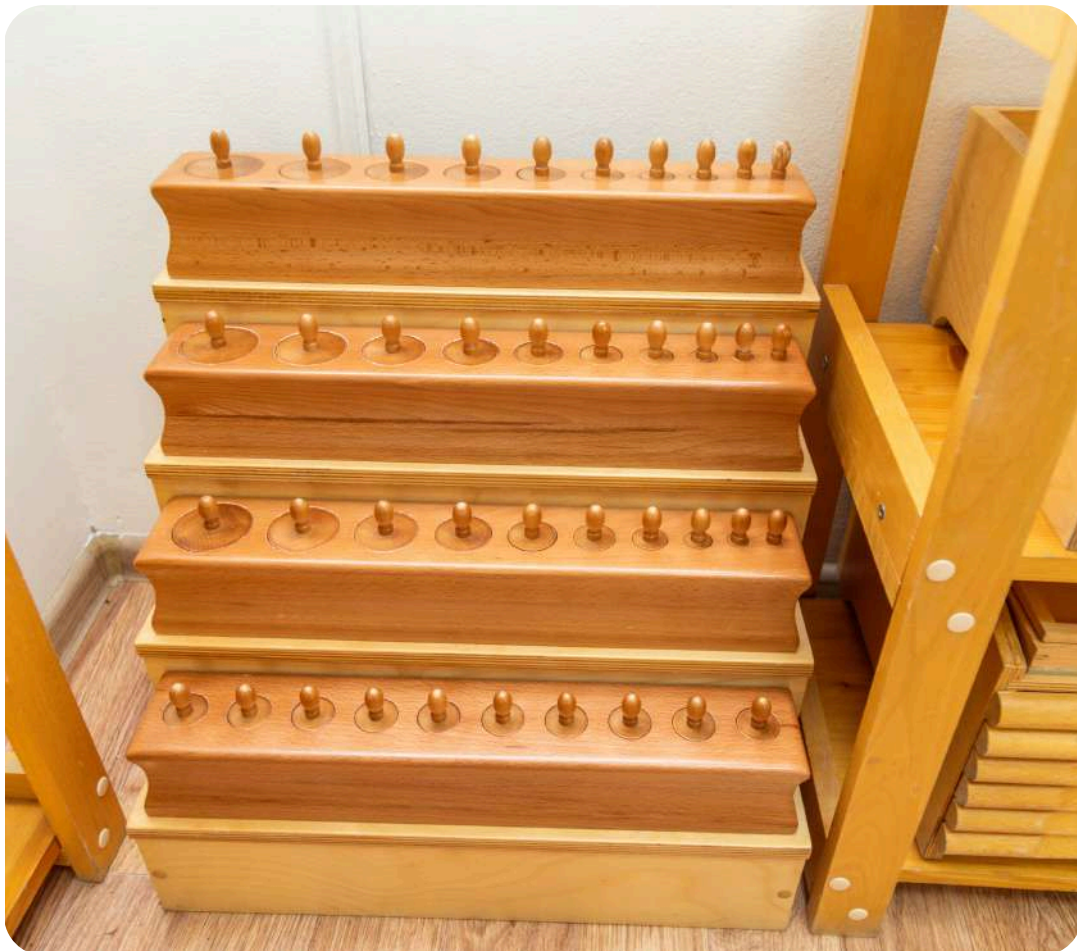
Modul Senzorika

Lekcija

Cilindri s drškama (ili valjci za umetanje)

Neophodno je da učitelj usmjerava dijete, ne dopuštajući mu da previše orjeti njegovu prisutnost, kako li ono uvijek bilo spremno pružiti željenu pomoć, ali da nikada ne bude prepreka između djeteta i njegovog iskustva. -

Maria Montessori

Cilindri s drškama jesu prvi Montessori materijal iz sensorike koji se prezentira djeci dobi. Možeš ih kupiti na ovdje: [Materiali Montessori, Ozone.hr](#) (manja verzija) i [Linit design](#) (prodaje blokove zasebno).

Modul: Senzorni materijali – vid i dimenzije

Dob: od 2,5 godine nadalje

U ovoj lekciji naučit ćeš kako Montessori pristup promatra razvoj osjetila vida za različite dimenzije (veliko/malo, visoko/nisko, debelo/tanko) kroz rad sa cilindrima s drškama (ili valjcima za umetanje). Iako izvana izgleda kao jednostavno slaganje u rupe, rad s ovim materijalom zahtjeva duboku koncentraciju. Rad s cilindrima priprema dijete na pisanje, vježba preciznost te ima jasnu kontrolu pogreške (cilindar jednostavno ne ulazi u pogrešnu rupu 😊).

Povezanost s prethodnim materijalom

Ova je lekcija povezana s:

- početnim vježbama grube i fine motorike (hvatanje, prenošenje, stavljanje u rupe);
- drugim senzornim materijalima za dimenzije (roza kocke, smeđe prizme, crveno-plave letvice);
- kasnijim jezičnim lekcijama o pojmovnim parovima: velik/mali, visok/niski, tanak/debeo.

1 - Upoznavanje materijala: jedan blok

Dob: 2,5+

Materijali:

- jedan blok cilindra s drškama (kreni s onim u kojem se promjer smanjuje, a visina ostaje ista – “debelo/tanko” – ili onim koji ti je najdostupniji);
- stol ili prostirka.

Koraci:

1. Donesi blok objema rukama, mirno, i sjedni djetetu s desne strane.
2. Izvadi prvi cilindar držeći ga za dršku “štíp” hvatom (palac, kažiprst, srednjak). Položi ga ispred bloka.
3. Pažljivo pogledaj odgovarajuću rupu i polako vrati cilindar na mjesto.
4. Ponovi s nekoliko cilindara: izvadi – stavi ispred – vrati. Ne objašnjavaj riječima, samo jasna, spora gesta.
5. Izvadi sve cilindre i složi ih ispred bloka, zatim ih jedan po jedan vraćaj. Ako se namjerno “prevariš”, pokaži kako primijećuješ pogrešku i tražiš pravu rupu.
6. Pozovi dijete da nastavi. Pusti ga da radi koliko želi, pa zajedno pospremte blok.

2 - Rad sa sva četiri bloka

Kad se dijete dugo i rado igra s pojedinačnim blokom, postupno uvodiš i ostale: svaki istražuje druge kombinacije dimenzija (visina, promjer, obje zajedno).

Ideje:

- ponudi drugi blok i radi istu prezentaciju;
- kasnije možeš izvaditi cilindre iz dva bloka, pomiješati ih na stolu, a dijete traži kojem bloku pripadaju i koju rupu zauzimaju;
- za starije dijete (4+) možeš postaviti dva bloka u obliku slova V ili trokuta i napraviti igru “nađi cilindar koji ovdje pripada”.

Lekcija u tri stupnja (jezik)

Kad vidiš da je dijete sigurno u radu s materijalom, možeš dodati jezik kroz **lekciju u tri stupnja** na 2 cilindra (npr. najdeblji i najtanji).

1. stupanj – imenovanje

- Pokažeš jedan cilindar: “Ovo je **debeo** cilindar.”
- Pokažeš drugi: “Ovo je **tanak** cilindar.”

2. stupanj – prepoznavanje

- “Pokaži mi **debeo**.”
- “Stavi **tanak** ovdje.”

- “Dodirni **debeo**, stavi **tanak** u kut.”

3. stupanj – provjera

- Pokažeš cilindar i pitaš: “Ovaj je...?”
(dijete odgovara: “debeo” ili “tanak”).

Isto kasnije možeš napraviti i za druge parove pojmova: **velik/mali**, **visok/nizak**, **širok/tanak** – uvijek samo dva pojma odjednom, kratko i u igri.

Varijante i kućne zamjene

Ovaj materijal je teško zamijeniti jer pruži posebno senzoričko iskustvo. Ako kod kuće nemaš originalne cilindre s drškama, možeš prenijeti ideju: niz predmeta koji se postepeno mijenjaju u jednoj ili dvije dimenzije i traže “pravo mjesto”.

Kućne zamjene:

- mali začinski staklenke ili čašice različitih visina: dijete ih slaže od najviše do najniže ili traži koju čašicu treba staviti u koju “stanicu” na pladnju.
- Drvene kockice ili valjci (npr. dijelovi građevinskog seta) poredani od najvećeg do najmanjeg; možeš nacrtati obrise na kartonu pa dijete traži koji dio pripada kojem obrisu.
- Rolo od toaletnog papira / kuhinjskih ručnika različitih duljina – zalijepi ih uspravno na karton i dijete ubacuje odgovarajuće štapiće/kocke u “prave rupe”.
- Fino motorika + dimenzija: plastične bočice različitih širina i poklopci koji pašu samo na jedan otvor – dijete traži pravi par (kao “cilindar i rupa”).

Ove kućne varijante nisu zamjena za originalni materijal, ali pomažu djetetu da vježba istu vještinu dok ne dođe do pravih cilindara s drškama.

Montessori kontekst

Cilindri s drškama jedan su od temeljnih materijala za pripremu vida: dijete kroz njih uči mjeriti očima, ne samo rukama. Svaki blok naglašava drugu kombinaciju dimenzija (visina,

promjer, obje zajedno), pa dijete postupno postaje sve osjetljivije na najmanje razlike. Istovremeno, mala drška uvodi precizan hvat s kojim će kasnije držati olovku.

Prijedlozi za produbljivanje

- Kad dijete već dugo radi s materijalom, možeš uvesti jezik: najprije samo dva pojma (“Ovaj je velik. Ovaj je mali.”), kasnije visoko/niski, debelo/tanko, s kratkom lekcijom u tri stupnja.
- Starijem djetetu možeš ponuditi dva bloka istovremeno: cilindre pomiješate, a ono pokušava pronaći pravi blok i rupu.
- Poveži s svakodnevicom: u kuhinji dijete može uspoređivati koje je pakiranje veće, više, šire, tanje i slagati ih po redu.